

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 41 / IANUARIE 2015

41

Educația din școală și familie | de MĂDĂLINA ENE

Feedback-ul, pivot al unui sistem reglabil | de CAMELIA-DOMNICA MOCANU

Multimedia – pentru eficiență și atractivitate în activitatea didactică |

de ALEXEI SLIVCA

Programul Google for Education Romania | de FLORINA-TEODORA BICULESCU

Natură și tehnologie | de IONELIA FRICOSU

Rolul turismului în educație | de LUCIANA TRĂISTARU

A trecut vremea lecturii...? | de OANA ICHIM

Romanul lui Liviu Rebreanu – o predare mai atractivă |

de CORINA BUDUREAN

Proverbul în comunicarea didactică | de ALINA MANUELA HUMĂ

Sub umbrela francfoniei. Metoda Euro4 | de VERONICA SANDOR

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație**

www.tehne.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54

București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea Profesorilor)

Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

Irina VASILESCU (Școala Nr. 195 București)

Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra BUNICA (TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație)

Doru ȘTEFĂNESCU (Social IT)

Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea Personalului Didactic)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experiencedidactice

Educația din școală și familie

De **Madalina Ene**

Né-am pus cu toții întrebarea, la un moment dat, ce înseamnă de fapt educația. Este o știință, un fapt sau doar o remarcă a unui comportament civilizat bazat pe însușirea unor acțiuni împrumutate de la cei în vârstă de către tineri? Ei bine, este foarte important să conștientizăm că educația stă la baza tuturor proceselor care ne conduc către statutul de om civilizat, de ființă ce aparține unei comunități, dezvoltându-ne totodată și latura spirituală.

Educația ne însoțește pe tot parcursul vieții. Pentru ca un individ să aibă șansa de a primi o educație normală și corectă trebuie să crească într-o familie care să-i ofere modele demne de urmat, părinți care să se implice în activitatea de la școală, să-l susțină și să-l încurajeze pe copil.

Fără educație nu putem să ne integrăm în societatea actuală, care este într-o continuă schimbare. Nevoia de adaptare este atât de puternică încât ne împinge către toate mijloacele posibile prin care se poate produce educația, atât la nivel micro (familia, școala, biserica), cât și la nivel macro (societatea).

Personalitatea fiecărui individ este dezvoltată de către educație, iar odată cu aceasta și latura spirituală, dar și psihologică. Alături de familie, școala joacă un rol foarte important în procesul educației, dar și a-l dezvoltării personalității.

Nu am fi ceea ce suntem astăzi dacă mediul în care am trăit și ne-am dezvoltat de-a lungul vieții, din copilărie și până la maturitate, nu ar fi fost benefic, iar între componentele lui nu ar fi existat un echilibru care să ne definească personalitatea.

Există foarte mulți furnizori de educație: școala, biserica, societatea, mass-media, familia. Educația există în toate domeniile vieții de zi cu zi, chiar și printre oamenii cu care trăim și de la care avem ceva de învățat.

Rolul cel mai important în educația fiecărui individ, alături de școală îl are familia. Din această micro societate numită familie pornește tot: percepția asupra vieții, stilul de viață, credința, cât și moralitatea și conduita. Astfel, mediul în care copilul va crește se va răsfrânge în mod iminent asupra dezvoltării sale psihice.

Dacă ne gândim la câți oameni trăiesc în ziua de astăzi în orașe am putea să credem că toți au acces la același nivel de educație, însă acest lucru este fals. Nu toate informațiile pe care le receptăm din mediul exterior ne dezvoltă pozitiv gândirea și comportamentul. Suntem expuși zilnic la sute de informații care au un anumit impact asupra noastră, dar nu totul ne este util.

Din cele mai vechi timpuri, oamenii au fost însoțiți de educație, importanța acesteia sporind cu fiecare generație. Educația reprezintă fundamentul vieții oricărui om cu ajutorul căreia s-au putut dezvolta percepția despre lume, gândirea, stilul de viață, conservarea valorilor sociale, dar și spirituale.

Unul dintre rolurile cele mai importante ale educației este acela de a influența, transforma și dezvolta personalitatea indivizilor. Procesul aceste este influențat atât de factorii genetici, cât și de mediile educogene în care individul se află la un moment dat.

Etapile ce duc la dezvoltarea personalității umane reprezintă,

din punctul meu de vedere, cele mai importante obiective din existența noastră, ca ființe inteligente, ce au transformat societatea actuală într-una educativă perfecționistă.

Primii educatori cu ajutorul cărora se realizează educația sunt părinții. Importanța acestei educații, ca și cea a școlii, se răsfrânge asupra tuturor laturilor personalității copilului, în funcție de particularitățile de vârstă, dar de cele individuale ale acestuia. Trebuințele și dorințele copilului cresc pe măsură ce copilul se dezvoltă.

De când copilul începe școala și până la finalizarea acesteia, trebuie menținută o relație strânsă cu părinții în ceea ce privește dezvoltarea lui către viața de adult. Nu numai copilul, cât și părinții trec prin diferite etape care îi supun la felurite încercări de ordin psihic, de aceea este benefică antrenarea părinților în munca educativă a școlii.

Școala are un rol major în formarea personalității oamenilor. Profesorul trebuie să cunoască bine condițiile vieții de familie unde trăiește copilul. Acest lucru se realizează prin vizitarea familiei, pentru cunoașterea condițiilor de viață, activitatea și odihna. Relația dintre părinți și copii, precum și climatul familial, în general, reprezintă motive de îngrijorare în ceea ce privește dezvoltarea fizică și psihică normală a copilului.

Școala nu îl poate învăța pe individ totul, iar educația nu se bazează numai pe școală, chiar dacă mulți o atribuie strict școlii. Acest lucru este o greșeală, părinții având obligația de a se asigura că există condițiile necesare pentru o educație pozitivă atât la școală, prin implicarea lor în activitățile elevilor, cât și acasă, unde copilul se simte protejat și unde anumite rețineri, pe care le are acesta la școală, dispar.

Putem observa, așadar, că educația nu ține numai de însușirea unor norme sociale specifice traiului uman sau de un anumit tip de comportament, ci își are originea în mediile de dezvoltare ale individului și în percepțiile sale despre lume, deoarece acestea îl vor însoți de-a lungul existenței sale.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experientedidactice/educatia-din-scoala-si-familie>)

Feedback-ul, pivot al unui sistem reglabil

De **Camelia-Domnica Mocanu**

Profesorul are nevoie permanentă de o informație de tip aferență inversă pentru a-și da seama cum se desfășoară orice activitate cu elevii (fie ea și o oră de dirigenție – putem spune că este o oră la fel de importantă ca altele sau, de ce nu, mult mai importantă, atâta timp când intervine în modificarea în sens pozitiv a comportamentului elevului, atitudinii acestuia etc.), conștientizând aspectele pozitive sau negative ale efortului didactic pe care îl depune. Feedback-ul se manifestă fără probleme și crește în intensitate atunci când profesorul este predispus la auto-analiză, auto-critică etc., dorindu-și o schimbare în bine a comportamentului său didactic. Fac mențiunea că autoevaluarea/autoanaliza reprezintă prima condiție a autoperfecționării, semn al profesorului modern autoperfecționist.

În articolul precedent, "Despre succesul școlar – la ora de dirigenție", am promis că voi reveni cu amănunte referitoare la feedback-ul obținut.

Înainte de toate, se cuvine să amintim că feedback-ul reprezintă reacția de răspuns a receptorului la mesajul primit de la emițător, fiind un mod de a ajuta înțelegerea efectelor produse de către un anumit mesaj (atitudine, comportament, acțiune etc.) asupra celui căruia i-a fost adresat mesajul. Procesul de învățământ funcționează după legile evoluției și ale echilibrului, prezentându-se ca un sistem predispus la transformări, adaptări și reajustări continue, dispunând de capacitatea de autoreglare și reglare. Ambele sub-procese (reglarea și autoreglarea) devin viabile datorită informației inverse, adică a mecanismelor de feedback.

În cadrul oricărui sistem de instruire acționează două tipuri fundamentale de feedback și anume:

- Feedback-ul extrinsec – acela care vine dinspre elev către profesor și invers, dinspre profesor către elev, și
- Feedback-ul intrinsec – dinspre profesor către sine însuși sau dinspre elev către sine.

Aceste tipuri de feedback au fost prezente în timpul și la finele orei de dirigenție (dezbateri "Succesul școlar") și a respectat cerințe necesare, precum:

- a fost obiectiv, nu sentimental;
- s-a manifestat la momentul potrivit (pe tot parcursul dezbaterii, dar și la finalul acesteia, când elevilor participanți li s-a solicitat completarea unei fișe de feedback a activității);
- a verificat percepția elevilor, evitându-se neclaritățile legate de înțelegerea mesajului;
- a fost realizabil, direcționat către comportamente despre care primitorii au avut cunoștință;
- a fost adresat direct de la sursă;
- a fost solicitat, creându-se un climat care a permis discuții libere;

- a fost bine intenționat.

Trec în revistă câteva din răspunsurile (parte a feedback-ului) elevilor în cadrul dezbaterii, respectându-mi promisiunea pe care am făcut-o, aceea că revin în curând cu o completare a articolului:

Cerința 1 – Dați câteva exemple când starea de sănătate a dus la scăderea randamentului școlar (cazul vostru sau al unor colegi).
Răspunsuri: – probleme de sănătate precum operația de apendicită – des întâlnită în rândul elevilor; – boli contagioase ale copilăriei: vărsat de vânt, pojar, oreion etc. – gripă/răceală; – accidente; toate acestea ducând la pierderea unor părți importante din materie, care au dus la rezultate mai slabe la teste/teze ulterioare sau chiar la repetarea anului.

Cerința 2 – Dați câteva exemple concrete de situații când familia a ajutat la creșterea randamentului școlar (cazul vostru sau al unor colegi). Răspunsuri: – familia ajută la creșterea randamentului școlar, atât prin susținerea financiară, cât și prin cea morală, aceasta oferind sprijin atât în situații favorabile, cât și mai puțin favorabile elevilor; – elevul nu trebuie constrâns de relația familiei atunci când vine vorba de randamentul școlar.; – familia poate duce la succes, dar și la insucces (pierderea unui părinte, despărțirea părinților, plecarea unui sau ambilor părinți în străinătate etc.).

Cerința 3 – Dați câteva exemple de situații concrete când grupul de prieteni a favorizat scăderea randamentului școlar (cazul vostru sau al unor colegi). Răspunsuri: – din cauza apariției primei iubiri nu mai învăț bine; – din cauza timpului pierdut cu gașca nu mai am timp să învăț; – din cauza problemelor în familie m-am alăturat unui anturaj negativ;

Cerința 4 – Descrieți în ce constă relația elev-profesor din cele două variante: a) bună; b) rea. Răspunsuri: – *pentru relația elev-profesor bună:* * o comunicare eficientă între elev și profesor; * bun simț din partea ambelor părți; * când există mulțumire reciprocă. – *pentru relația elev-profesor rea:* * nu există comunicare între elev și cadrul didactic; * când există exigență prea multă din partea profesorilor, iar la ore apare stresul.

Cerința 5 – Care sunt interesele voastre legate de viitor? – Unde vă vedeți peste 3 ani? – Unde vă vedeți peste 20 de ani?
Răspunsuri: – peste trei ani ne vom vedea la diferite facultăți, pe diverse domenii; – peste 20 de ani ne vom vedea la locul de muncă dorit de fiecare, în condițiile pe care ni le vom crea fiecare.

Cerința 6 – Cum caracterizați profesorii exigenți? Dar pe cei indulgenți? Răspunsuri: – profesorii exigenți sunt autoritari, știu să își impună punctul de vedere și mereu obțin ceea ce doresc de la noi; – profesorii indulgenți sunt acei profesori care uneori trec cu vederea peste anumite situații (exemplu: nerezolvarea unei teme).

La final, elevii au primit o fișă de feedback a activității cu întrebări închise și deschise (au fost rugați să bifeze caseta care exprimă opinia sau să completeze spațiile libere), un nou prilej pentru a li se mulțumi pentru feedback-ul acordat. Prezint, în continuare, câteva dintre răspunsuri.

1. În ce măsură tema(ele) prezentată(e) a(u) fost interesantă(e)?
Foarte interesantă(e) — 54%; În mare măsură — 33,33%; Medie

— 4,17%; În mică măsură — 8,33%; Total neinteresant(e) -.

2. Cum apreciezi calitatea materialelor (resurselor) folosite/prezentate? Foarte bună — 41,67%; Bună — 33,33%; Medie — 25%; Slabă — ; Foarte slabă -.

3. În ce măsură au fost stimulate interesul și implicarea participanților? În foarte mare măsură — 29,17%; În mare măsură — 62,50%; Medie — 8,33%; În mică măsură -; În foarte mică măsură -.

4. Cum apreciezi, în general, activitatea de astăzi? Foarte bună — 41,67%; Bună — 58,33%; Medie -; Slabă -; Foarte slabă -.

5. Ce ți-a plăcut în mod deosebit? - Mi-a plăcut în mod deosebit simplul fapt că s-a comunicat eficient și că s-a vorbit despre ceva ce ne interesează în mod direct pe noi, elevii; - Moto-ul de la sfârșitul prezentării ("Eșecul e pur și simplu șansa de a încerca din nou, de data asta cu mai multă inteligență" - Henry Ford); - Implicarea minim a unei persoane din fiecare grupă și înțelegerea dintre coordonator și elevi; - Fiecare elev și-a comunicat părerea și au fost discuții interesante și atractive; - Implicarea profesorului, interesul pe care l-a acordat, dar și munca depusă pentru prezentare; - Libertatea de exprimare a elevilor și profesorilor participanți; - Faptul că majoritatea elevilor prezenți s-au implicat în mare măsură în dezbaterile diferitelor discuții purtate; - Mi-a plăcut cum s-au implicat elevii, ce răspunsuri s-au dat și cum s-au implicat profesorii.

6. Ce îmbunătățiri ar putea fi aduse? - Nu sunt de părere că ar fi necesare unele îmbunătățiri; - Prezentare mai scurtă; - Mai multe materiale interactive care să trezească curiozitatea și totodată interesul; - Îmbunătățiri privind calitatea informațiilor cât și proiectării proiectului; - Niște jocuri mai interactive; - Profesorii să-și înțeleagă mai bine elevii și să se pună din când în când în locul lor; - Ca profesorii să ne înțeleagă mai mult, iar acum după ce au auzit părerile noastre să se schimbe.

7. Alte observații: - S-ar putea folosi filmulețe în prezentări; - Nimic, sau dacă am le păstrez pentru mine; - Să se facă mai des astfel de activități; - Colaborarea coordonatorului cu elevii a fost benefică; - Mi-a plăcut că doamna profesoară a fost foarte bine pregătită și a avut totul bine pus la punct. Se pot face mai des astfel de ore deschise. - Nimic.

Acordă o notă de la 1 la 10 coordonatorului activității. Media rezultată: 9,56

Bibliografie: Anghel Petre, *Stiluri și metode de comunicare*, Editura Aramis — Colecția Educația XXI, București, 2003 Cerghit Ioan, *Sisteme de instruire alternative și complementare - Structuri, stiluri și strategii*, Editura Aramis — Colecția Educația XXI, București, 2002.

—

Din aceeași serie: MOCANU, CAMELIA-DOMNICA. Despre succesul școlar - la ora de dirigentie. Publicat în Revista "iTeach: Experiențe didactice", Nr. 39/nov. 2014. Online: <http://iteach.ro/experientedidactice/wp-content/experiente-didactice/11-2014.pdf>.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experientedidactice/feedback-ul-pivot-al-unui-sistem-reglabil>)

Multimedia - pentru eficiență și atractivitate în activitatea didactică

De **Alexei Slivca**

Evoluția contemporană a societății implică din ce în ce mai mult utilizarea calculatorului și a noilor tehnologii, în aproape toate domeniile. În acest sens, profesorul de astăzi este "nevoit" să găsească noi posibilități pentru ca procesul de predare-învățare să fie unul atractiv atât pentru elevi cât și pentru profesor. Pachetele software educaționale propun atât elevilor cât și profesorilor soluții de realizare a unei învățări interactive bazate pe jocuri, animații, exerciții de logică, care pot oferi și o creștere a obiectivității evaluării.

În Republica Moldova, în procesul de modernizare a curriculumului școlar un rol important îl ocupă noile tehnologii informaționale și comunicaționale. Astfel, componenta „competențe digitale în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale” se regăsește în rîndul celor 10 competențe-cheie. În acest sens, elevii au posibilitate să-și îmbunătățească cunoștințele, coordonator fiind profesorul care, pe lângă metodele tradiționale completate cu cele moderne, folosește noile tehnologii.

Pentru a aduce noile tehnologii mai aproape de activitățile pe care le realizează cu elevii, un profesor de succes ar trebui să-și creeze o clasă „virtuală”, clasă care poate avea următoarele elemente:

- 1-2 computere
- 1 proiector
- ecran de proiecție/tablă interactivă
- pachete software educaționale

Acestea îi vor permite cadrului didactic să ofere elevilor posibilitatea de a participa într-un proces educațional atractiv, interesant și captivant.

Pachetele software educaționale propun atât elevilor cât și profesorilor soluții de realizare a unei învățări interactive bazate pe jocuri, animații, exerciții de logică care oferă o creștere a obiectivității evaluării. Aceste pachete educaționale se referă la elevii din treapta primară, gimnazială și liceală la toate obiectele propuse în curriculumul școlar. Software-urile educaționale pot fi de diferite tipuri:

- Evaluare — care facilitează procesul de evaluare a competențelor
- Educative — atingerea unui scop/finalități didactice prin

intermediul jocului

- Utilitare — permit realizarea competențelor utilizând diferite instrumente (tabele, scheme, dicționare etc.)

Luate în ansamblu, ele pun la dispoziția profesorului un șir de facilități care în final să ajungă la un feedback de la un elev sau un grup compact al unei clase.

Lecțiile asistate la calculator pot include software-urile educaționale, care vin în ajutorul cadrelor didactice, astfel facilitându-se învățarea. În această situație, elevii sunt puși să identifice cauzele și consecințele diferitor fenomene vizualizând informațiile, iar animațiile multimedia ușurează procesul de înțelegere. Un rol important al lecțiilor asistate la calculator îl ocupă și evaluarea asistată la calculator, care permite ca evaluarea să țină cont și de necesitățile elevului. Evaluarea asistată la calculator nu permite o varietate atât de largă a bazei de itemi, în schimb se facilitează accesul elevilor spre o învățare bazată pe autoevaluare. Există diverse aplicații și platforme pentru a realiza evaluare, cadrului didactic îi revine misiunea „nobilă” de a le selecta pe cele mai convenabile atât pentru el, cât și pentru elev. Cele mai „populare” sunt:

- INSAM — în care sunt dezvoltate și implementate diferite mecanisme digitale bazate pe evaluare și autoevaluare
- Programul “campion” — care facilitează pregătirea elevilor pentru a obține performanțe deosebite în informatică
- Testmoz — creator de teste online util la toate disciplinele propuse în planul-cadru
- Lemill.net — creator de teste și chestionare online
- viatasisanitatea.md — platformă moodle care permite realizarea procesului de autoevaluare la educația civică a unității IV „Viața și sănătatea-valori personale și sociale” atât la treapta gimnazială cât și la cea liceală.

Utilizând aceste aplicații, identificăm următoarele aspecte pozitive:

- Posibilitatea de a crea teste de evaluare utilizând texte, imagini, întrebări audio sau video
- Crearea întrebărilor având pînă la patru variante de răspunsuri
- Control și supraveghere din partea cadrului didactic care monitorizează procesul de evaluare
- Crearea de teste având itemi obiectivi, semiobiectivi și subiectivi.

Un alt element care duce la o învățare atractivă este **tabla interactivă**, care, conectată la un calculator, permite atingerea obiectivelor propuse utilizând toate beneficiile tehnologiilor comunicaționale. Pentru a începe lucrul, cadrului didactic îi este necesar mai întâi de toate să instaleze softul InterWrite compatibil cu Windows 2000, XP și Vista. Această operație ar fi mai dificilă pentru cadrele didactice care nu au cunoștințe necesare în domeniul TIC, însă odată ce ea este instalată, profesorii ar putea foarte repede să înțeleagă și să folosească toate beneficiile tablei interactive. Primul beneficiu ar fi utilizarea în procesul de predare-învățare a sistemului de lecții AeL care reprezintă o platformă eLearning și ajută profesorii de a transmite informațiile noi utilizând noile tehnologii moderne.

Lecțiile AeL au un efect benefic asupra elevului deoarece stimulează gândirea critică și oferă posibilitatea de a înțelege mai bine anumite fenomene prin „experimente virtuale”. Învățarea devine una prin cooperare care contribuie la diversificarea cunoștințelor prin utilizarea multiplelor elemente multimedia.

Utilizarea calculatorului reprezintă un element cheie și în obținerea de performanțe înalte în special din partea elevilor. Aceștia au posibilitate ca la „distanță” să realizeze diverse proiecte individual sau în grup care ulterior le pot prezenta în cadrul lecțiilor sub formă de proiectie sau utilizând tabla interactivă. Principalele proiecte care pot fi realizate de elevi pot fi: interviul video/audio, galeria foto, blog/wiki/sait, foto-eseu, raport foto/video. Utilizarea acestora în concordanță cu diverse strategii de învățare vor forma competențe de comunicare eficientă, procesul didactic fiind axat pe asimilarea noilor cunoștințe și abilități specifice disciplinei.

Prezentările PowerPoint, spre exemplu, oferă elevilor și profesorilor o abordare multidisciplinară și contribuie la dezvoltarea capacităților de cunoaștere. Aceste prezentări pot fi proiectate atât la monitorul unui PC, la un proiector cât și la tabla interactivă, deci oferă o varietate de prezentare tuturor participanților. O prezentare PowerPoint conține pagini, numite și slide-uri, care conțin un șir de informații pe care elevii/profesorii le pot utiliza în prezentarea unui subiect:

- Text
- Tabele Word
- Efecte sonore și animații
- „Efecte speciale”
- Diagrame
- Imagini/secvențe video.

Utilizând elementele de mai sus, elevul este motivat spre cunoaștere, iar profesorul să identifice căi optime de realizare a obiectivelor preconizate în cadrul activității. În concluzie, noile tehnologii care le poate folosi cadrul didactic sunt esențiale pentru procesul educațional. Ele pun la dispoziție un șir de oportunități în primul rînd pentru elevi, care își personalizează accesul la resurse informaționale și modalitatea de prezentare a acestora punînd accent pe competențele proprii. Pentru profesori, integrarea noilor tehnologii în procesul de educație facilitează nivelul de înțelegere și asimilare a demersului pedagogic prin care se pune accent pe gândirea critică. Pentru a utiliza noile tehnologii, cadrele didactice trebuie să aibă formate un șir de competențe care îl vor ajuta în procesul de utilizare a tuturor tehnologiilor disponibile.

Referințe bibliografice: Achiri I., Bolboceanu A., Hadârcă M., Evaluarea standardelor educaționale. Ghid metodologic, Chișinău, 2009 Botgros I., Franțuzan L., Pedagogia interactivă-condiția de bază în formarea competențelor de cunoaștere științifică, Univers Pedagogic, nr.4, 2006 Cerbușcă P. Competențele în învățarea istoriei. Ghid metodologic Curriculum pentru clasele X-XII. Chișinău, Știința 2010 Manual de utilizare AEL versiunea 5.2 Suport de curs: Profesorul — creator de soft educațional, PROIECT POSDRU/57/1.3/S/34533 Suport de curs: Integrarea tehnologiilor informației și a comunicațiilor în curriculumul național

Cod QR

Programul Google for Education Romania

De **Florina-Teodora Biculescu**

Tinerii învață mai ușor cu ajutorul noilor tehnologii dintr-o clasă digitală, sunt mai atenți la ore, nu trebuie să ia notițe tot timpul și vizualizează mai bine lecțiile. Programul Google for Education Romania urmărește să ofere elevilor o mai bună pregătire pentru viața profesională, prin oferirea accesului la tehnologie și training în utilizarea instrumentelor online, destinate elevilor și profesorilor din învățământul preuniversitar.

În luna decembrie 2014, a avut loc, la Liceul Tehnologic Topoloveni, județul Argeș, formarea a 50 de profesori, în cadrul acestui program. Prin programul de formare cu o durată de două zile, cadrele didactice din liceu au dobândit abilități de utilizare a instrumentelor online Google în educație.

Aplicațiile *Google for Education* sunt instrumente ce pot fi utilizate în mod gratuit în procesul de învățământ, în procesele administrative din școală, precum și în comunicarea cu părinții și comunitatea. În calitate de formatori și lideri local Google, am asigurat formarea profesorilor. Activitatea s-a derulat cu entuziasm, provocare, colaborare, implicare, certificare.

Profesorii au realizat că aplicațiile Google sunt uimitoare. Internetul ne poate ajuta foarte mult în activitatea noastră pentru că duce învățarea și dincolo de sala de clasă, implică toți actorii din comunitatea școlară, pregătește elevii pentru profesia lor. Profesorii au aflat că pot construi site-uri gratuite și prin care pot prezenta rezultatele activităților școlare și extrașcolare. Acest fapt are ca avantaj legătura întărită a școlilor cu părinții și cu comunitate, elevii devin mai responsabili, le crește stima de sine.

În cadrul acestui curs, profesorii au aflat despre instrumente neobișnuite care susțin predarea și învățarea, dar care îi ajută pe elevi să însușească cunoștințe într-un mod plăcut: realizare de tururi virtuale ale galeriilor de artă și ale minunilor lumii, aducerea la clasă a unor experți, oameni de știință prin intermediul apelurilor video (*connected classrooms*).

Profesorii au aflat care sunt cele mai populare instrumente și aplicații Google: Gmail (cu 30 GB de stocare), Google Calendar (împărtășește și gestionează programul profesorilor), Drive Suite (Colaborează și creează), browser-ul Chrome (navigare rapidă și securizată), Google Groups (profesorii creează și muncesc în echipă), Google Sites (creează și gestionează pagini), Translate, Youtube, Blogger, Google Maps. Toate aceste programe sunt de un real folos în activitatea de predare-învățare a cadrelor

didactice.

Compania Google are ca parteneri în acest program Ministerul Educației Naționale și Junior Achievement Youn Enterprises. Prin acest program se urmărește formarea a 15.000 din profesorii din România în folosirea instrumentelor Google pentru a crește impactul educației.

Prin participarea la acest program profesorii au aflat că pot distribui on-line părinților documentele în care elevii își realizează temele și astfel familiile sunt mult mai implicate, există opțiuni diverse de colaborare și comunicare: profesorii pot colabora cu colegii și chiar edita simultan același document, indiferent de distanță la care ei se află. Similar pot proceda și elevii în realizarea temelor și proiectelor.

Cadrele didactice care au participat la programul de formare au dobândit cunoștințe de bază în utilizarea aplicațiilor cheie: E-mail, Calendar, Spațiu de stocare on-line (Drive), Documente, Foi de calcul, Formulare, Site-uri. Au identificat modalități de utilizare a aplicațiilor Google în procesul de învățământ, în procesele administrative și manageriale din școală și în relația cu părinții și comunitatea, au aflat despre nivelurile de certificare, statutul de Google Contributor, Școala certificată Google, comunitățile GEG. A fost creată comunitatea GEG Argeș Google Educator Groups — comunitățile profesorilor care utilizează tehnologia Comunitățile GEG sunt dedicate cadrelor didactice care doresc să își împărtășească experiențele avute la clasă și în școală cu scopul de a se ridica la standardele noilor generații și ale utilizării tehnologiei. GEG este un cadru în care puteți împărtăși online și offline cu alte cadre didactice experiențele avute în utilizarea la clasă sau în școală a tehnologiei, în general și a aplicațiilor și resurselor Google în special. Profesorii au învățat cum folosească Gmail astfel încât să rămână organizați pentru a nu mai depăși termene importante sau pierde timpul căutând documente.

Activitatea de formare s-a desfășurat pe grupe și în perechi, profesorii discutând între ei toate modalitățile de comunicare cu ceilalți, au clasat modalitățile după rapiditate și ușurință, au discutat avantajele și dezavantajele folosirii e-mail-ului. Au compus e-mail-uri pe tema unei lecții de la disciplina pe care o predă fiecare și le-au trimis către colegi, pentru a învăța să utilizeze Gmail. În acest e-mail au avut ca sarcină să includă link-uri către un articol, au atașat imagini și au inclus un link de Youtube.

Au văzut, prin exemple clare, cum un profesor, utilizând Google Calendar poate avea o comunicare organizată, poate organiza un program cu ore diferite, în două școli în care predă, întâlnirile cu părinții, ședințe, pregătirea olimpicilor, meditații, activități în agenda personală. Profesorii au discutat în grupe despre cum să își gestioneze programul și activitățile, despre avantajele și dezavantajele folosirii tehnologiei pentru gestionarea programului, au creat calendare pentru clasă.

O componentă vitală a proiectului este programul de dezvoltare profesională a profesorilor din întreaga țară. Pe parcursul a doi ani, se vor desfășura programe de instruire care își propun instruirea unui număr considerabil de profesori din toată țara în folosirea resurselor și a aplicațiilor online. Se urmărește astfel formarea unui nucleu de cadre didactice (Google Educators Group) care să susțină adoptarea tehnologiilor digitale de învățare.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/programul-google-for-educati-on-romania>)

Natură și tehnologie

De **Ionelia Fricosu**

Pentru a înțelege natura și a putea să comunicăm cu ea, trebuie să acceptăm că este poate fi un partener inteligent de dialog, că poate avea capacitate de a iubi și nevoie de iubire și compasiune. Am putea pune în slujba ei toate cunoștințele noastre și întreaga noastră imaginație. Am putea să-i educăm pe micii școlari să o prețuiască la adevărata ei valoare. Am putea face ca tehnologia să lucreze în slujba naturii și nu împotriva ei. Iată, așadar, premisele proiectului pe care l-am desfășurat cu elevii de vârstă școlară mică în încercarea de a demonstra încă o dată principiile Intel Teach conform cărora educația stă la baza „inovației și oportunităților diverse”, iar „integrarea tehnologiei” contribuie la succesul formării și educării elevilor.

Principiile de bază ale proiectului au fost încurajarea autonomiei și inițiativei elevilor și stimularea interacțiunii dintre elevi. Pentru realizarea sarcinilor propuse am folosit *metoda inteligențelor multiple*. Elevii au colaborat în grupuri mici: Grupa lingviștilor, Grupa matematicienilor, Grupa pictorilor, Grupa muzicienilor, Grupa sportivilor; fiecare grupă de elevi având ca sarcină salvarea naturii folosind talentele lor literare, artistice, muzicale, matematice. Mijloacele media folosite în realizarea proiectului au constat în: filmulețe despre natură și viețuitoare, teste interactive, softuri educaționale din domeniul cunoașterii mediului, folosirea programelor Word, Paint și Powerpoint. În desfășurarea proiectelor de grup, realizarea unor afișe, pliante, postere pe tema naturii aflate în primejdie și împărtășirea impresiilor pe blogul „Prietenii naturii”.

Noi schimbăm natura sau natura ne schimbă pe noi?

Pornind de la întrebarea generică „Noi schimbăm natura sau natura ne schimbă pe noi?” am regândit interacțiunea cu lumea vie folosind bogatul și atractivul suport informativ oferit de Intel Teach.

Elevii au descoperit primele noțiuni de folosire a tehnologie în interesul vieții și naturii. Imaginile și mesajele folosite au avut impact emoțional asupra acestora punând bazele lucrului de grup de mai târziu.

Pe site-ul clasei am încorporat astfel de mesaje și adresele de blog și wiki pentru proiectul „Prietenii naturii”, pentru o mai bună colaborare și mediatizare.

Pe principiul „Tehnologia lucrează în folosul naturii și nu împotriva ei”, am primit diverse opinii ale elevilor și membrilor comunității locale, care ne-au stimulat activitatea și ne-au

îndrumat pașii în realizarea proiectului și activităților ecologice de ocrotire a naturii.

În realizarea proiectului, am pornit de la informația oferită de cursul Intel Teach și diverse softuri educaționale pe tema amintită. Elevii s-au documentat și au schimbat opinii pe pe blogul „Prietenii naturii”.

Elevii și părinții au fost informați asupra proiectului. S-au format echipele de lucru în funcție de abilitățile, talentele, deprinderile manifestate, s-au stabilit sarcinile grupelor de lucru și materialele necesare. Elevii au lucrat în echipele menționate: lingviștii au realizat compoziții pe tema naturii, matematicienii au colectat date despre natura aflată în primejdie, muzicienii au căutat cântece despre natură și au compus un imn al proiectului, pictorii au înfățișat în culori specifice natura, iar sportivii au colindat localitatea și au făcut fotografii din mediul natural. Pentru a împărtăși impresii, ne-am întâlnit în laboratorul de informatică, elevii au realizat desene pe monitor, au descărcat fotografii, s-au documentat și au corespondat pe blog pe tema propusă.

Toate informațiile au fost prelucrate sub forma unor prezentări Powerpoint, dezbătute și analizate pe blog. Mai apoi au fost prezentate comunității și s-a întocmit planul activității extracurriculare menite să sensibilizeze populația și să ecologizeze o bună parte din mediul local aflat în primejdie din pricina poluării.

Sigur că micul nostru proiect nu este decât o oază de lumină într-o lume bazată pe informație și mai puțin pe crearea legăturilor cu mediul natural și prețuirea lui. Împreună am încercat să punem tehnologia în slujba naturii.

Computerul, considerat auxiliar tehnic destinat să amplifice și să condenseze funcțiile predării, învățării și evaluării, a stimulat energiile individuale și a făcut din lecții un mediu favorabil construcției morale și sociale a personalității elevilor. Proiectul în sine nu a fost decât o picătură în oceanul cunoașterii, atât cât pot realiza școlarii la vârsta de 8-9 ani — o vârstă plină de imaginație și creativitate. Ceea ce a surprins a fost amploarea pe care a luat-o acesta.

Considerăm că activitățile desfășurate au avut ca scop atât sensibilizarea comunității la problemele de mediu natural, dar și înțelegerea unor principii tehnice și informatice și, mai presus de toate, flexibilizarea relațiilor de grup prin stimularea dialogului, funcționalității, cooperării, intercomunicării, prieteniei și valorizării pozitive.

Totodată, am demonstrat că lecțiile interactive folosind softurile educaționale influențează pozitiv climatul de învățare la nivelul clasei și optimizează relațiile de grup.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/natura-si-tehnologie>)

Rolul turismului în educație

De **Luciana Trăistaru**

Turism... Educație... Aparent, două dimensiuni ale realității care nu au nimic în comun: prima presupune relaxare, timp liber, plimbare, a face altceva decât de obicei, a cunoaște alte contexte, cea de-a doua este strâns legată de ideea de muncă, efort, concentrare, rutină uneori. Și totuși... Reflectând mai pe îndelete, ajungem la concluzia că turismul și educație sunt două căi prin care se asigură cunoașterea, mai mult sau mai puțin concretă. Noua viziune din sistemul educațional propune turismul ca mijloc de cunoaștere intrinsec și extrinsec. În altă ordine de idei, putem face turism călătorind într-o altă regiune geografică, dar, la fel de bine, putem călători în lumea cărților, scopul fiind același – cunoașterea. Contextul în care educația școlară se îmbină cel mai mult cu turismul este reprezentat de activitățile extrașcolare, ce constituie modalitatea neinstituționalizată de realizare a educației.

Educația acționează asupra mentalității omului, care trebuie să conștientizeze că are nevoie să-și schimbe mediul pentru a-și recăpăta energia fizică și psihică, pentru a trăi experiențe noi, pentru a cunoaște lucruri noi, întrucât mediul din jurul nostru ne influențează și ne schimbă. Cu cât vedem mai multe medii și mai multe culturi, cu atât progresăm mai mult. Educația turistică în sine este o educație interdisciplinară.

Turismul presupune, în general, o serie de beneficii. Ne menține în formă, ne ajută să ne perfecționăm educația, să ne dezvoltăm cultura, să vedem la fața locului lucruri despre care am citit sau am văzut la televizor. În același timp, educația turistică ne învață cum să ne comportăm în timpul voiajului, cum să contribuim la reușita unui program turistic, cum să gândim pozitiv.

Turismul este cel mai mare producător de amintiri. Gândirea pozitivă reprezintă primul pas pentru menținerea în formă. Turismul de calitate nu se poate face fără o școală turistică, fără educație, fără modele. Lucrătorii în turism educă publicul, dar trebuie să aibă și ei propriii educatori.

Contextul în care educația școlară se îmbină cel mai mult cu turismul este reprezentat de activitățile extrașcolare, ce constituie modalitatea neinstituționalizată de realizare a educației.

Dacă în trecut turismul educațional însemna să faci excursii cu autocarul împreună cu elevii, astăzi lucrurile s-au schimbat. În turismul educațional găsim astăzi: servicii personalizate corespunzătoare nevoii clientului, respectiv tabere, programe de studiu prelungit (înafara țării mai ales), o gamă largă de tipuri de activități (tabere de limbi străine – în care se propune învățarea unei limbi străine, tabere în care se pot experimenta diverse sporturi), o alternativă la sistemul educațional pe care îl găsim astăzi în România. Mulți elevi români pleacă anual în Anglia, Germania, Spania, Franța, China și chiar Rusia, în cadrul unor programe care durează minimum două săptămâni, perioadă în care pot să studieze limba, dar să desfășoare și activități recreative, jocuri, concursuri și excursii sau să viziteze muzee, teatre, locuri de interes istoric și parcuri de distracție. *„Cea mai căutată țară este Anglia, unde și varietatea programelor este foarte mare. Alături de studierea limbilor străine, sunt interesante taberele cu programe speciale, cum ar fi: cursuri de*

leadership, actorie, oratorie, istorie, globalizare etc., subiecte cu orientare spre formarea viitorului copiilor, sau chiar cursuri de vară de pregătire academică în vederea începerii unui an școlar în Anglia”, susține Daniela Pavoni, manager general al companiei Mirunette International Education, care activează în domeniul turismului educațional.

Concluzionând, valoarea educativă, formativă și culturală a turismului educațional este amintită de Ministrul Românilor de Pretutindeni, Bogdan Stanoevici, care subliniază: *„Acești copii au nevoie să se uite către ceva frumos. Frumoase sunt foarte multe lucruri, avem valori peste tot, dar noi nu știm să vorbim despre noi. Cred că acest gen de activități este ceea ce ne trebuie”.*

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experientedidactice/rolul-turismului-in-educatie>)

A trecut vremea lecturii...?

De **Oana Ichim**

Prezentul articol își propune o viziune de ansamblu a lipsei de apetit a lecturii din rândul elevilor, și nu numai. Într-o societate precum cea a secolului XXI, când totul devine comercial și, de multe ori, superficial, lectura, care se dovedește în forma sa esențializată o adevărată artă, dar și o știință, din ce în ce mai rară, este, poate, una din singurele modalități prin care se poate deschide ori crea veritabile canale de comunicare la un alt nivel decât cel scolastic, și aceasta pentru că elevii, dar nu numai ei, au o imperioasă nevoie de lectură în haosul cotidian al vieții, atât pentru orientarea lor, cât și pentru a fi pregătiți să răspundă provocărilor existențiale atât de diverse. Astfel, lectura își primește locul cuvenit în mintea și în inima copiilor încă de la clasele mici.

Ne încumetăm astfel, conștientizând rolul lecturii în școală și-n afara ei, a ne aventura în câmpul lectologiei, stimulați fiind de convingerea că aceasta își va menține și chiar își va consolida locul cuvenit în activitatea didactică, menită să reveleze modalitățile concrete prin care interesul elevilor pentru lectură poate fi stimulat, iar deprinderile de a citi nu numai corect și fluent, ci și inteligent se pot manifesta pozitiv, chiar creator, pentru toată viața.

În plus, consider problema lecturii drept una spinoasă și cred că acesta e principalul mod prin care un copil își poate contura personalitatea, își poate forma cultura generală, se poate maturiza frumos și își poate alege modele în viață.

Indiferent de tipul de analiză a textului, de strategia de lectură abordată, ori de metoda didactică utilizată, finalitatea demersului trebuie a fi nu numai descoperirea unui element de noutate și/sau modernitate în ceea ce privește interpretarea textului, cât și (re)valorificarea actului lecturii în sine, în condițiile în care

interesul pentru „arta cuvântului” scade.

Curriculum-ul de limba și literatura română pentru clasele gimnaziale sau liceale descrie parcursul didactic al disciplinei, într-o nouă versiune, adecvată imperativelor societății contemporane în continuă schimbare și demersului educațional modern. El reflectă concepția asupra educației lingvistice și literare și este întemeiat pe două componente de bază ale ei: educația lingvistică și educația literară. Dacă educația lingvistică presupune formarea și dezvoltarea capacităților de comunicare prin cunoașterea sistemelor limbii (fonetic, lexical, gramatical și stilistic) și angajarea apropiată a elevului în producerea actelor comunicării, educația literară presupune formarea și dezvoltarea cititorului de literatură prin cunoașterea apropiată a unor opere și fenomene literare de valoare și prin angajarea în producerea, redactarea unor tipuri de texte literare și interpretative.

Principiile în ceea ce privește educația lingvistică și literară vizează în primul rând centrarea educației lingvistice pe comunicarea în diverse sfere ale cotidianului, pe formarea capacităților comunicative, în al doilea rând întemeierea educației literare pe fenomenele receptării și interpretării textelor literare, pe formarea capacităților de cititor, educația prin valori și pentru valori, prioritatea abordării hermeneutice (interpretative) a materiilor studiate, corelarea sistemelor instrumentale comunicative/literare/lectorale; nu în ultimul rând, diferențierea sistemelor de activitate a elevilor în funcție de textul abordat/elaborat, de situația de comunicare vizată, de obiectivul urmărit și de vârsta elevilor.

În conformitate cu noua paradigmă educațională, Curriculum-ul pune la îndemîna profesorilor un cadru flexibil de organizare a muncii la catedră, lăsând o marjă considerabilă de libertate în privința alegerii textelor de studiat. Mai este de adăugat că, nefiind propriu-zis o “istorie”, contribuția de față nu poate nutri ambiția de a-și epuiza, exhaustiv, obiectul.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/a-trecut-vremea-lecturii>)

Romanul lui Liviu Rebreanu – o predare mai atractivă

De **Corina Budurean**

În învățământul modern se pune accentul pe educația centrată pe elev, pe creșterea caracterului aplicativ al cunoștințelor și al activităților, pe stimularea motivației elevilor pentru învățare. De aceea, alături de metodele de predare tradiționale, preponderent expositive, se folosesc și cele moderne, activ-participative. Acestea sunt de multe ori mai atractive pentru elevi, deoarece favorizează accesul la cunoaștere prin forțele proprii, spontaneitatea și cooperarea, renunțându-se la învățarea mecanică a conținuturilor. Pornind de la aceste idei, am încercat și eu să aplic metodele activ-participative, alături de cele expositive, mai ales la lecțiile în care operele literare nu le păreau prea interesante elevilor. Demersul nu a fost ușor, întrucât folosirea acestor metode necesită o mai mare perioadă de timp pentru pregătirea materialelor necesare și o implicare mai puternică a elevilor în desfășurarea lecției, implicare ce era mai greu de realizat la clasele cu un nivel mai scăzut la învățătură.

Un rol important în realizarea unei educații de calitate centrate pe elev îl reprezintă dezvoltarea și diversificarea curriculară la nivelul școlii, creșterea caracterului aplicativ al cunoștințelor și al activităților, precum și stimularea motivației elevilor pentru învățare. În învățământul modern se pune accentul pe stimularea învățării prin cooperare și folosirea metodelor activ-participative care să solicite atât mecanismele gândirii, cât și pe cele ale imaginației, ale creativității. Metodele de învățare centrată pe elev fac lecțiile mai interesante și îi ajută pe elevi să înțeleagă și să valorifice conținuturile într-un alt mod decât dacă acestea ar fi predate prin metode tradiționale. În procesul instructiv-educativ în care se folosesc metode activ-participative elevii lucrează eficient unii cu alții și își dezvoltă abilități de colaborare și de ajutor reciproc. În orele în care sunt folosite aceste metode, profesorul are rolul de a-i ajuta, de a-i îndruma și de a-i stimula pe elevi în receptarea sau sistematizarea cunoștințelor. Cunoșcând potențialul fiecărui elev, el le respectă opiniile și le arată că pot emite idei valoroase, apreciind ideile bune și manifestând înțelegere pentru ideile nereușite. Totodată prin folosirea acestor metode, este cultivată independența cognitivă, spontaneitatea și autonomia de învățare. Este favorizat accesul la cunoaștere prin forțele proprii, stimulându-se atitudinea de reflectare asupra propriilor demersuri de învățare. Profesorul le oferă elevilor posibilitatea de a-și exprima părerea într-o atmosferă plăcută, de colaborare și de respect reciproc, promovând o atitudine deschisă, pozitivă și receptivă.

Pe aceste premise, am încercat și eu să aplic metodele activ-participative, alături de cele expositive, mai ales la lecțiile în care operele literare nu păreau prea atractive pentru elevi.

Una dintre metodele preferate de elevi a fost **metoda cubului**, care presupune explorarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective, permițând abordarea complexă și integratoare a unei teme. În lecția în care este aleasă această metodă sunt recomandate următoarele etape: realizarea unui cub pe ale cărui fețe sunt scrise cuvintele: descrie, compară, analizează, asociază, aplică, argumentează; anunțarea temei, a subiectului pus în discuție; împărțirea clasei în 6 grupe, fiecare

dintre ele examinând tema din perspectiva cerinței de pe una din fețele cubului; redactarea finală și împărțirea ei celorlalte grupe; afișarea finală pe tablă sau pe pereții clasei.

Am preferat această metodă în cadrul lecțiilor de recapitulare a cunoștințelor, una dintre acestea fiind analiza condiției femeii în comunitatea rurală ardelenască din primele decenii ale secolului al XX-lea, după ce am studiat romanul „Ion” scris de Liviu Rebreanu. Pentru aplicarea metodei am împărțit clasa în 6 grupe și le-am trasat elevilor următoarele sarcini de lucru pe care să le rezolve în 20 de minute:

- **DESCRIE**, în zece rânduri, personajul feminin care te-a impresionat cel mai mult.
- **COMPARĂ** cele două personaje feminine antitetice și complementare, Ana și Florica.
- **ANALIZEAZĂ** condiția femeii din satul transilvănean de la începutul secolului al XX-lea.
- **ASOCIAZĂ** două personaje feminine aparținând unor clase sociale diferite. Scrie câteva asemănări și deosebiri dintre ele (sugestii: Ana și Laura).
- **APLICĂ/REALIZEAZĂ/SCRIE** un fragment de 10 rânduri în care să explici că „Femeia nu e decât o treaptă necesară unui alt scop suprem, un obiect de schimb în vederea stăpânirii bunurilor lumești”, după opinia lui Eugen Lovinescu.
- **ARGUMENTEAZĂ** afirmația lui George Călinescu potrivit căreia „ Femeia reprezintă două brațe de lucru, o zestre și o producătoare de copii. Odată criza erotică trecută, ea încetează de a mai însemna ceva pentru feminitate.”

După ce elevii au lucrat în echipe, reprezentantul grupei a citit rezolvarea sarcinii pe care au avut-o. Concluziile au fost trecute pe caiete de către elevi.

O altă metodă folosită a fost **starburstingul** sau *explozia stelară*, care este similară *brainstormingului* și stimulează crearea de întrebări la alte întrebări pentru rezolvarea de probleme și noi descoperiri. Starbursting (engl. „star”- stea, „burst”- explozie) începe din centrul conceptului și se împrășteie în afară, cu întrebări, asemenea exploziei stelare. Avantajele acestei metode sunt: stimulează atât creativitatea individuală, cât și pe cea de grup, spiritul de cooperare și pe cel de competiție; dezvoltă și exersează gândirea cauzală, divergentă, deductivă, limbajul, atenția distributivă.

Am folosit această metodă pentru evaluarea cunoștințelor dobândite de elevi în urma lecturii romanului „Ion”. I-am așezat pe elevi în semicerc și le-am propus tema de rezolvat. Pe tablă am desenat o stea mare în interiorul căreia am scris ideea centrală. Pe cele cinci vârfuri ale steluței am scris câte o întrebare referitoare la faptele, gândurile sau atitudinea principalului personaj feminin al romanului rebrenian. Aceste întrebări au fost: *Din ce cauză s-a sinucis Ana? Ce a gândit Ana privind-l pe Dumitru Moarcăș mort? Ce semnificație au avut pentru ea cuvintele „Norocul meu, norocul meu!”? Ce rol a avut cârciumarul Avrum în luarea deciziei ei de a se spânzura? Care a fost atitudinea ei față de moarte?* Cinci elevi au extras câte o întrebare, apoi și-au ales câte trei-patru colegi, organizându-se astfel în cinci grupuri. Grupurile au cooperat în elaborarea întrebărilor. La expirarea timpului, elevii au revenit în semicerc

în jurul steluței mari și au comunicat întrebările elaborate printr-un reprezentant al grupului. Elevii aparținând celorlalte grupuri au răspuns la întrebări sau au formulat întrebări la întrebări. S-au apreciat întrebările elevilor, efortul acestora de a elabora întrebări corecte, precum și modul de cooperare și interacțiune.

Prin folosirea acestor metode, am urmărit ca elevii să rețină mai ușor conținuturile legate de personajele feminine ale acestui roman rebrenian, dar și câteva receptări critice ale acestei opere.

Aplicarea metodelor activ-participative în predarea romanului „Ion” al lui Liviu Rebreanu a făcut ca această operă, considerată de elevi mai puțin atractivă din cauza tematicii sale rurale și a stilului sobru, impersonal al autorului, să devină plăcută și interesantă. De asemenea, elevii au conștientizat importanța studierii unei astfel de opere literare, considerate primul roman românesc modern.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/romanul-lui-liviu-rebreanu-o-predare-mai-atractiva>)

Proverbul în comunicarea didactică

De **Alina Manuela Huma**

Integrarea proverbului în predarea literaturii române a fost valorificată în cadrul a două metode ce vizează pregătirea receptării și discutării textului literar. Metodele „*Votați un citat*” și „*Discuția de tip piramidă*” urmăresc dezvoltarea gândirii critice, facilitând, în același timp, organizarea activităților didactice atât individual, cât și în perechi sau în grup. Ambele metode pot fi aplicate la începutul lecției și urmăresc familiarizarea elevului cu problematica textului sau în lecțiile de consolidare.

În demersul didactic, profesorul poate apela, în funcție de scopul urmărit, la o serie de procedee discursive situate la nivel logic și cognitiv, precum explicația, demonstrația, definiția, argumentarea, dar poate valorifica și procedeele retorice reprezentate de limbajul metaforic, ironia, insinuarea sau sloganul educațional. Intenționând să atragă, să sensibilizeze sau să faciliteze învățarea, cadrul didactic poate valorifica în strategia sa educațională structuri literare plasate în sfera literaturii, precum parabola, povestirea educativă, ghicitoarea sau proverbul.

O situație aparte de valorificare a expresivității și a capacității de a fi un vehicul al comunicării cu scopuri dintre cele mai diverse se înregistrează în cazul proverbului. Proverbul este considerat în mod curent, „o frază scurtă, de obicei ritmică și uneori rimată, prin care poporul, exprimând (cel mai adesea metaforic, concis și

sugestiv) rezultatul unei lungi experiențe de viață, pronunță și o concluzie, un îndemn, o învățătură, o constatare asupra lumii, ce are de regulă o accentuată nuanță morală” (Muntean, 1966, pag. XVII). Ovidiu Bârlea alătură proverbul metaforei, plecând de la procedeul imaginii ce se regăsește atât în figura de stil, cât și în parimii, definite ca formulări figurate, metaforice pentru că „alături de adevărul exprimat prin imagini”, mai au „un sens ascuns, dar subînțeles, ce trebuie captat și care, de fapt, constituie ținta celui care îl reproduce” (Bârlea, 1979, pag. 72). În concepția lui Pavel Ruxăndoiu „proverbul este o formulă concisă, cu o organizare lingvistică relativ stabilă, repartizată în contexte diferite, care exprimă concentrat, un adevăr sau o opinie generală.” (Ruxăndoiu, 1966, pag.105).

Analizând definițiile, se pot formula câteva observații privind structura, originea și funcția proverbului. Aparținând fondului de înțelepciune a unui popor proverbele, prin aspectul lor comprimat, reușesc să transmită și să reactualizeze, din generație în generație adevăruri, învățături sau constatări pe baza unor experiențe de viață. Caracterul metaforic al proverbului implică decodificarea semnificației prin raportarea la intenția celui care-l reproduce și la contextul comunicațional în care este reactualizat.

Integrarea proverbului în predarea literaturii române a fost valorificată în cadrul a două metode ce vizează pregătirea receptării și discutării textului literar. Metodele „Votați un citat” și „Discuția de tip piramidă” urmăresc dezvoltarea gândirii critice, facilitând, în același timp organizarea activităților didactice atât individual, cât și în perechi sau în grup. Ambele metode pot fi aplicate la începutul lecției și urmăresc familiarizarea elevului cu problematica textului sau în lecțiile de consolidare.

În cazul metodei „**Votați un citat**”, profesorul „propune o listă de citate din scriitori celebri sau o listă de proverbe care urmează să fie discutată. Fiecare elev va alege un citat care exprimă o idee cu care este de acord și un citat pe care l-ar alege ca moto sau care exprimă o trăsătură importantă a propriei personalități. Se vor discuta opțiunile elevilor în grupe, colegii solicitându-le argumente pentru alegerile făcute.” (Secrieru, D., 2004, pag. 240-241) Această metodă poate fi abordată la clasa a IX-a, ținând cont și de faptul că programa propune principiul organizării tematice a textelor literare și nonliterare. Aspectele generale ale realității la care fac trimitere textele sau temele dezvoltate, precum iubirea, adolescența, jocul, familia, personalitatea, călătoria etc., permit profesorului construirea unui demers analogic prin intermediul proverbului.

Metoda poate fi utilizată cu succes în lecția de introducere a unei teme literare. În selectarea proverbelor, profesorul va lua în considerare aspectele generale pe care le implică tema, dar și pe cele particulare pe care le surprind textele din grupajul tematic. De exemplu, în lecția de introducere a temei Familia se va ține cont de faptul că textele pot fi analizate din mai multe perspective: rolului mamei sau al părinților în educarea copilului și în formarea comportamentului acestuia („Mara”, „Tren de plăcere”), asemănări între părinți și copii, relațiile dintre părinți și copii, conflictele dintre generații sau imaginea familiei („Mara”, „Moromeții” sau „Hronicul și cântecul vârstelor”). Proverbele care să anticipeze posibile căi de discutare acestei problematice complexe ar putea cuprinde trimiteri la asemănarea dintre părinți și copii: „Așchia nu sare

departe de trunchi”, „Cum e tatăl, așa e și fiul”, „Calitățile fiului continuă calitățile tatălui”; relații dintre copii și părinți: „Sunt vrednici de laudă copiii care ascultă de părinți”, „Cei mai severi judecători sunt copiii noștri”.

După parcurgerea etapelor indicate în metodă și prin discuție frontal, profesorul va sintetiza ideile exprimate sub forma unui ciorchine de idei, având drept cuvânt-cheie termenul familie. Va solicita elevilor exemplificarea altor proverbe care să facă referire la ideea de familie și va preciza că cele descoperite ca urmare a activităților desfășurate vor fi confirmate, infirmate sau completate prin studiul unor texte literare sau nonliterare. Pentru a asigura coerența învățării, la sfârșitul studierii grupajului tematic profesorul poate propune revederea listei inițiale oferite sau/și îmbogățite prin contribuția elevilor și alegerea unui proverb care se potrivește cel mai bine fiecărui text studiat. Formularea unei scurte argumentări orale sau scrise pentru alegerile făcute va urmări consolidarea învățării și încurajarea reflecției. Printre avantajele acestei metodei care implică valorificarea proverbului am putea enumera: legătura cu universul cunoscut al elevilor, implicarea afectivă în receptarea literaturii, crearea contextului de exprimare a propriilor opinii și convingeri, stimularea gândirii, dezvoltarea unor deprinderi de lucru individual sau în grup, facilitarea asimilării unui concept.

În cadrul metodei „**Discuția de tip piramidă**”, „se propune o listă de șase cugetări care să aibă legătură cu textul studiat. 1. Elevii lucrează individual. Fiecare elev alege, dintre cele șase cugetări, numai trei, cu care este de acord în cea mai mare măsură. 2. Elevii lucrează în perechi. Prin discuții și negociere, aleg numai două cugetări, acceptate de ambii elevi, în aceeași măsură. 3. Elevii lucrează în grupe de câte 5-6 și aleg și aleg o singură cugetare, care întrunește adevărată majoritate a membrilor echipei. 4. Întreaga clasă votează [...]. Votul va genera discuții pro și contra.” (Secrieru, M., pag. 241)

Pe lângă avantajele menționate în cazul metodei anterioare, această metodă cunoaște și dezavantajul că elevii nu pot face alegeri pe care să le poată argumenta, dacă nu cunosc (nu au citit) textul. Aplicarea ei după ce textul a fost studiat, în etapa de consolidare, poate aduce aceleași beneficii ca și metoda anterioară. Proverbul poate constitui punctul de plecare în pregătirea receptării unui singur text. De exemplu, la clasa a IX-a, înainte de studierea fragmentului extras din primul capitol al romanului „Mara” profesorul poate orienta receptarea prin următorul exercițiu: *Explică pe scurt în ce ar consta semnificația proverbului „Cum e tatăl, așa-i și fiul”.* Personalizează/concretizează această cugetare cu exemple din viața reală sau din lecturile tale.

Prin actualizarea semnificației proverbului se urmărește atât conexiunea cu experiența de viață a elevilor (aspect care se realizează, în general, cu succes), cât și valorificarea lecturilor personale și relaționarea lor cu textul de studiat (realizarea depinde de existența acestor lecturi). Prin discuție dirijată, se sintetizează semnificația proverbului sub forma mai multor observații legate de asemănările dintre părinți și copii la nivel fizic, temperamental, dar și sub aspectul preluării unor modele comportamentale. Ideile identificate vor fi reluate și completate prin punerea în relație cu diferite fragmente ale textului sau pot fi valorificate pentru înțelegerea nuanțată a afirmației manolesciene „Persida este o Mara juvenilă pe cale de alua cu vârsta obiceiurile și înfățișarea mamei” atunci când se va realiza

caracterizarea personajelor.

În concluzie, utilizarea proverbelor în cadrul orelor de literatură română la liceu se dovedește utilă, putând fi abordată în toate momentele unei lecții. Limitele și pericolele pot interveni atunci când proverbele selectate sunt mai greu de decodificat de către elevi, aceștia fiind tentați să le "traducă" literal.

Bibliografie: 1. ALBULESCU, ION, 2009, Procedee discursive didactice, consultat online la adresa <http://xa.yimg.com/kq/groups/21035664/1359704625/name/Curs>
2. Apa trece, pietrele rămân. Proverbe românești, Ediție îngrijită, prefață, glosar și indice de George Muntean, București, Editura pentru Literatură, 1966. 3. Bârlea, Ovidiu, Poetică folclorică, București, Editura Univers, 1979. 4. Costache, Adrian, Ioniță Florin, Lascăr M. N., Săvoiu, Adrian, Limba și literatura română, manual pentru clasa a IX-a, Grupul Editorial Art, 2004. 5. Iacob, Luminița în Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice (coordonator Constantin Cucoș), Editura Polirom, Iași, 2009. 6. Negreanu, Constantin, Strucutura proverbelor românești, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983. 7. Proverbele românilor/Iuliu A. Zanne, Antologie esențială de Constantin Zărnescu, vol. I și II, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2006. 8. Ruxândoiu, Pavel, Proverb și context, Editura Universității din București. 2003. 9. Secrieru, Mihaela, Didactica limbii române, Editura Ovi-art, Iași, 2004.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/proverbul-in-comunicarea-didactica>)

Sub umbrela francofoniei. Metoda Euro4

De **Veronica Sandor**

Fiind pasionată de cultura franceză, absolventă a Facultății de Litere și dornică de a împărtăși cu ceilalți frumusețile acestei culturi, am decis să îmi depun candidatura în vederea obținerii unei burse Comenius pentru cadrele didactice. După această experiență, aplicând ideile din cadrul cursului, am sesizat că elevii nu mai absentau și nu le mai părea obositoare conjugarea verbelor sau greu cititul în limba străină, se apropiau mai mult de mine și, implicit, de carte. Eram interesați de metoda Euro4 de studiere a unei limbi străine prin comparare cu alte 3 limbi. Am ales limbile spaniolă, română, franceză și rromani, fapt ce i-a surprins atât pe colegi, cât și pe elevi.

Numele meu este Veronica Sandor și sunt profesoară la o școală cu elevi de etnie rromă în procent de 100%. O școală cu porțile deschise cu adevărat spre noutate, spre integrare socială, o școală incluzivă, cu cadre didactice prietenoase, care pun suflet în ceea ce fac și sunt mândre de rezultatele pe care le

dobândesc, indiferent cât ar fi acestea de mici.

Sfătuită de o colegă, am decis să îmi depun candidatura pentru bursa Comenius din cadrul *Programului de Învățare pe tot parcursul vieții*. Eram sigură că în felul acesta voi fi mult mai aproape de cultura franceză, voi cunoaște mai mulți oameni ce s-au lovit probabil de aceleași piedici ca și mine și mă voi întoarce acasă, la catedră, cu multe informații noi și materiale pe care probabil de acasă le-aș fi găsit foarte greu, dar de care simțeam că am nevoie pentru a reuși să îi apropiez pe elevi de limba franceză. Am ales din catalogul de cursuri un centru de limba franceză aplicată din Besançon, în regiunea Franche-Comté, un centru lingvistic înființat încă din 1958 care dezvoltase un stil de învățământ propriu al limbilor străine și care avea ca scop, printre altele, cultivarea stimei de sine și încrederea în forțele proprii. Înainte de toate doream să mă simt om, învățăcel și doar apoi profesor și cercetător. Candidatura mea a fost extrem de sinceră, știam de unde plec dar mai ales știam unde și cum doream să mă întorc, ce doream să învăț și pentru cine. Eram asemeni unui burete dornic să absoarbă cât mai mult din ceea ce se derula, magic, prin fața ochilor mei. Am ales cursurile de vară pentru a nu pierde din programul de lucru cu elevii și pentru a nu îmi încurca colegii. Activitățile s-au derulat pe parcursul a 2 săptămâni, în perioada 1-12 august 2011.

Prima zi la curs a fost extrem de interesantă, nu mai conta oboseala acumulată pe drum și de care nu scăpasem în câteva ore de somn, totul era nou, diferit, tânăr. Ne-am cunoscut colegii de grupă, parte a zilei care mi s-a părut cea mai interesantă. Am făcut liste cu adresele de email, facebook și am trecut pe panouri sub nume și prenume câteva lucruri despre noi, aspirațiile, dorințele, visele, ceea ce dorim să vedem realizat, lucrurile care vrem să le îmbunătățim, o părticică din viitorul nostru. Toate aceste momente se derulau sub imensa umbrelă a francofoniei, a limbii franceze. Oameni din diferite colțuri ale lumii vorbeau aceeași limbă. Limba franceză. Am ajuns împreună la concluzia că uneori chiar societatea închistează comportamentul și creștem cu tiparul impus până când ne dăm seama că noi suntem altfel, că noi putem și vrem mai mult. Noi ca indivizi putem modifica realitatea din jur și o putem adapta la modul nostru de a fi. Iar adaptarea este mai ușor de realizat atunci când ai în jurul tău prieteni și oameni cu care poți comunica.

Conversația a început în mod spontan, înainte de a se da startul pentru formarea propriu-zisă, prin schimburi amicale de idei cu participanții. Am trasat ulterior niște linii imaginare, care să ne servească drept suport pentru discuțiile ce urmau să intre pe rol. Ce înseamnă să fii profesor de limbă străină? Care sunt calitățile unui profesor plăcut de elevi? A fi dascăl este o calitate înăscută sau cultivată? Care este cel mai eficient tip de profesor de limbă străină? De ce avem nevoie de profesori într-o lume ghidată aparent de internet? După ce am demontat ideea de profesor ca persoană autoritară, represivă și obtuză, am ajuns la concluzia că rolurile de dascăl și cel de lider se completează în personalitatea fiecărui om. Ambele roluri sunt compatibile cu ideea de a fii capabil să empatizezi cu ceilalți, dar se adresează unor aspecte diferite.

Pe parcursul zilelor petrecute acolo au fost prezentate diferite activități ce cuprindeau tipuri noi și interactive de exerciții de limbă străină, jocuri, situații neprevăzute ce se pot ivi la clasă.

Né-a fost predat inclusiv un curs inedit de limba franceză contemporană, de franceză a străzii cu care te întâlnești doar străbătând străzile periferice și ascultând cu atenție vocabularul tinerilor adunați în găști. Trebuie să recunosc că acest lucru m-a fascinat, nicio carte nu avea să îmi prezinte atât de clar, de armonios aceste elemente. Nu aș fi avut nici posibilitatea să înțeleg într-un timp atât de scurt, de una singură.

Mă gândeam la cum se vor amuza elevii când vor auzi limbajul francez de jargon și argou. Îmi pregăteam deja în minte activități pentru atunci când voi ajunge acasă, iar publicul meu va fi format din elevi de liceu sau chiar elevul român sau cel de 10 ani cu ADHD care aștepta bucurios începerea școlii. Uneori elevii devin suprasaturați de informație și nu se pot concentra pe un anumit subiect, tocmai datorită acestui flux continuu de informație.

Acesta era și motivul pentru care mă aflam acolo: să notez fiecare idee, să învăț cum să transform cuvintele în joc, propozițiile în povești utile și imaginile în realitate. Copiii sunt impresionați de povești, imaginile se știe că spun cât o mie de cuvinte și cifrele oferă realitate și credibilitate — important este doar să știi cum să îl atragi pe celălalt în jocul captivant al acestuia.

Întoarsă acasă, odată cu începerea școlii, am început și eu diseminarea informațiilor. Am început cu clasa de elevi, ducându-le harta mare a Franței, cu obiectivele turistice frumos colorate, am început să discutăm mai mult liber, să urmărim filmulețe educative, să cântăm în limba franceză, să facem ore în curtea școlii sau chiar în afara acesteia. Am sesizat că elevii nu mai absentau, chiar dacă era ultima oră din orar pe ziua respectivă. Nu le mai părea obositoare conjugarea verbelor sau greu cititul în limba străină, se apropiaseră mai mult de mine și, implicit, de carte.

Copiii erau interesați de metoda Euro4 de studierea unei limbi străine prin comparare cu alte 3 limbi. Alesesem limbile spaniolă, română, franceză și chiar românii, fapt ce i-a surprins atât pe colegi cât și pe elevi. Materialele folosite au rămas agățate pe pereții clasei, pentru ca ei să le poată viziona când doresc.

Colegii mei au fost plăcut surprinși de metodele pe care le foloseam și uneori chiar îmi cereau sfaturi. Mi-au pus multe întrebări legate de stagiul meu în Franța și am avut plăcerea de a îi ajuta pe unii să își depună la rândul lor candidatura. Mie mi s-a oferit șansa de a cunoaște oameni deschiși, de a îmi cunoaște potențialul și nu în ultimul rând de a păstra o strânsă legătură cu alți profesori în grupul lor. La aceste experiențe m-aș întoarce oricând cu dragă inimă și cu poftă de muncă.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/sub-umbrela-francofoniei-met-oda-euro4>)

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice